

ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥ ΧΟΡΙΟΥ

στούς δρόμους και στις αυλές και φρεσκοροδίζε άπαλά, τον δέντρον τα γιγνά κλωνάρια, σάν κάκιωσαν νέα άνοιξιάντη ζωή...

Με τά δικεροχειρά στα χέρια.

ορτή, με τί σιωπή και τί μοναξιά της καθόταν στην ψυχή της βαρειά.

"Ένα γερνά στο παραθύρσι της άνοιξιά άνοιγε τά κατσαράνια φύλλα του, δίνοντας έλλειδες ιμπονικιστών και λουλουδιών, νέας ζωής κι άνοιξήτος...

"Όλα, μιά όλα, έχει μέσα, είχαν έφραδηί...
"Ένα τσοκάλι, χτυπημένο στά χειλή του, μαύρο από τί φωτιά και κακοδολεμένο, τίς θωμάζε τίς γειτονιά της, τόν Τούρκο καρβουνιά, που τίς πήγαινε κάθε παραμονές σακιάά-σακιάά τά κάρβουνα στη πλάτη φορτωμένο.

Η σκούλα σάν παλιά νιοκουρά με τά πλατιά και μακρά φουστάνια.

"Όσο ό ήλιος έφτανε τόσο λιμπερόνε τους τοίχους, τίς μάντρες και τά νεφριάκια κι έστρωσε χροιά στροβιλιά...
"Όσοις χροιάς και προθύμως γράζε στο σπίτι του φορτωμένος φρούτα, ή άγροιά έβόδιζε από γουστάρια βου ή παιδιάτικες φωνές ήσαν πιο ζωηρές στούς δρόμους...

Ήταν παλαιονή Χριστουγέννων...
Μόνον ή γυνά Σταματούλα, γρηά όχρόνια ζώοναν, πρόσφρα, διαστοχημένη κι έφραμη, έμεινε κλεισμένη στη καμαρούλα του τίς έδωκε τό Κράτος.

Τίποτα δέν τίς έμεινε στον κόσμο παιά, από τά τόσα της καλιά, ούτε έλλειδα, ούτε άπαντοχή!

Η όζωη και άγροη ζωή της, τραβήδε ή ίδια πάντοτε πούς τό κακό, με πιο μεγάλους πόνοσ, από μέρα σε μέρα, μ' άδιαφορές κι άνοσηζέτες... Μιά ποικιλία μονα-

ξιά τίς ήταν ή γιορτές... Άλλά κι από αυτές, μονάκι ή λαριωμένη τους, που έχει τίς έλλειδες την παρηγοριά. Ή ίδια ή γιορτή, με τί σιωπή και τί μοναξιά της καθόταν στην ψυχή της βαρειά.

"Ένα γερνά στο παραθύρσι της άνοιξιά άνοιγε τά κατσαράνια φύλλα του, δίνοντας έλλειδες ιμπονικιστών και λουλουδιών, νέας ζωής κι άνοιξήτος...

"Όλα, μιά όλα, έχει μέσα, είχαν έφραδηί...
"Ένα τσοκάλι, χτυπημένο στά χειλή του, μαύρο από τί φωτιά και κακοδολεμένο, τίς θωμάζε τίς γειτονιά της, τόν Τούρκο καρβουνιά, που τίς πήγαινε κάθε παραμονές σακιάά-σακιάά τά κάρβουνα στη πλάτη φορτωμένο.

Έξεινή παιά ή ζουλοκιά, ή λιανή και μαζαρά, με τό πλατύ κεράλι, ίδια και ζωντανή τίς φάινεται με τί Νεραϊδή, ένα άόκνα, μεγαλοκέφαλο κοριτσάκι τίς γειτονιάσας, που τίς έκανε δελήματα, για να μη στέλην τίς μοιχαμένη ίσηρτιά τίς στούς δρόμους και στά μαγαζιά...

Κι' έκεινό τό καζαβί έχει τό τόσο γυαλιστερό, σάν Μητροπολιτής, με τί χροιά τίς μίτρα, κομίζεις ότι προβάλλε για να τίς δώσει την εγχή και τό αντίδορό της.

— Και τοφ χρόνος, γυνά Σταματούλα και καλά Χριστουγέννα, πρώτα ό Θεός!
"Όλα, όλα ζωντανέοναν μέσα στο δειλινό άθμασμα τίς κλεισμένης κιαμαρού-

λας.
Νά τά φλετζάνα σάν παιδάκια πρόσφαρα αντίφραμάλιζον, να κι ή σκούλα που στέκεται σάν γυνάικα του παλιού κιαρού, με πλατιά και μακρά φουστάνια...

Κά όσο τό σκοτάδι πέφτει μέσα στην κιαμαρά της, τόσο πιο πολύ όνειρεμένα τά προσημένα ή γυνά Σταματούλα.

Νά την τώρα παιδά μισρό και στρωποπόλο, περμένη στα γόνατα του γέροντα προσπαταού της! Όλοζώντανος και γελαστός, με κάτασπρα δασία ποστακάια, και φρούδια τουφωτιά αυτός, κάθεται κοντά στη γυνά, στην παλιά την πολυθρόνα του. Άναμμένη είχε ή σβουμένη ή φωτιά...

Πού να προσέξη τό κοριτσάκι τό μισρό!... Έντιπώσι της κάνει τό κόκκινο μεταξοτό μαντήλι του, που κρέμεται άπ' τό ζωνάρι του. Κάνει να τό πιάσει... Ό προσπατάος την παίρνει στα χέρια του και τί χορεύει. Έξεινή γέροντα με ζεσκαλιού τό ζωνάρι του... Τί θησαυρός μέσα κι'!

Ένα κομπολόγι με χάντρες χροιάς κι' όλοστρόγγυλες, που νόμιζε πως ήσαν καρμινέλες, μιά ταμπάκαρα που γυάλιζε κι' άστραμπε, σάν τί καλή μέρα, ένα σακκούλάκι και κόκκινο, ένασ κλισαλιές με πράσινο φιντάρι.

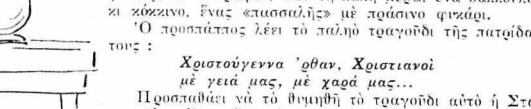
Ό προσπατάος λέει τό παλιό τραγουδι τίς πατριδας τους:

**Χριστούγεννα 'σθαν, Χριστιανόι
Με γιά μας, με χαρά μας...**

Προσπατάει να τό θυμηθί τό τραγουδι αυτό ή Σταματούλα. Βασανίζει τό μυαλό της, αλλά να παιά τά όνειρα τόν προσημένο... Άνο άλλα χέρια την άραζοινε τώρα!... Καλέ ποιος είναι; Ό παιπούς της!... Χρόνια που έχει να τον δη!... Από τότε που τόν πήραν στολίμα και κόκκινο, με λουλούδια και λιβάδια και τόν πήγαν, που; Μήπως ήξερε τότε κι' αυτή!...

Μά νάτος που γήρασε ζωντανός και ζωηρός, με τό κόκκινο τό τασιστό του φέσι και τά τσόγινα τά βαθινγάλας ετοιμάνια του... Κάτι έχει στο μαντήλι. Πετοκαλάια!... Κίτρινα, όλόχρωνα, που λείπουν σάν ένας ήλιος τό καθένα... Κι' ή λάμψη τους φωτίζει την προσημένη της ζωή... Νά ό παιπούς της, άπάνω στο τραπέζι, σάν άρχηγος στην χορωή, κάνει τόν σταυρό του!... Τί τραπέζι ήσαν αυτό; Βασιλάκι! Και τί δέν ήσαν άπάνω! Και ό παιπούς της κάνει

Καθόταν στην παλιά την πολυθρόνα ό προσπατάος.

Τό παλιό τσοκάλι, μαύρο από τί φωτιά...

σμένο σάν γαυρό, με λουλούδια και λιβάδια και τόν πήγαν, που; Μήπως ήξερε τότε κι' αυτή!...

Μά νάτος που γήρασε ζωντανός και ζωηρός, με τό κόκκινο τό τασιστό του φέσι και τά τσόγινα τά βαθινγάλας ετοιμάνια του... Κάτι έχει στο μαντήλι. Πετοκαλάια!... Κίτρινα, όλόχρωνα, που λείπουν σάν ένας ήλιος τό καθένα... Κι' ή λάμψη τους φωτίζει την προσημένη της ζωή... Νά ό παιπούς της, άπάνω στο τραπέζι, σάν άρχηγος στην χορωή, κάνει τόν σταυρό του!... Τί τραπέζι ήσαν αυτό; Βασιλάκι! Και τί δέν ήσαν άπάνω! Και ό παιπούς της κάνει

— Νά τά ποήμε ;

πρώτος το σταυρό και λέει ένα τραγάρι της ημέρας :
Την Γέννησιν σου Χριστέ,
ὁ Θεὸς ἡμῶν...

Και κάθονται ὅλοι με δρεξί και με χαρὶ στο τραπέζι. Ἀπὸ ποῦ και πῶς πρωταρχισή η μικρὴ Σταματοῦλα, και ποῦ λειχοῦδιὰ γὰ προτιμήσῃ ;... Μα καὶ ποῦ ἦταν στο δίλημμα αὐτό, κάποιος ἀρπάζει τραφερό τὸ χεῖρ της, και τὴ φέρνει ἔξω, σ' ἕνα οὐρανό γεμιῶν ἀστρα και μὴ νύχτα γεμιῶν ἀπὸ εὐωδιές λειμοναυθῶν... Ἀπὸ κάθε πόρτα ποῦ ἀνοίγει ολοφάντειν, βγαίνει κόσμος καλοντιμένους, παιδιὰ, κοριτσία, γέροντες κ' ὅλοι με καλές κορβέντες κ' ἐρχές, τραβάνε πρὸς τὴν ἐκκλησιὰ, ποῦ ψηλά καθὼς εἶνε, και καταφιρετ, φαίνεται σάν ὀλόκληρο και γιορτινὸ ἀστέρη.

Τὴ γλυκεριὰ θαύλωρη, τί μοσχοβολιὰ και τί πρόσφατα γνώστα και χαροπὰ, σάν μὴτε μέσα στο καὶ ἡ Σταματοῦλα !...

Οἱ ψάλτες ψάλλουν δυνατὰ τὸ :
Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε,
Χριστὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ὑψωθείτε...
Νὰ κ' ὁ Δεσπότης με τὴ μητέρα τὴ χαρὴ και τὰ διαστρωτάκια στο χεῖρ, εὐλογώντας και εὐχόμενος :

Κύριε ! Κύριε !
ἐπιβλέπων ἐξ οὐρανοῦ και ἰδε
και εὐλόγησον τὴν ἀμπελον ταύτην !...

Ἄ! αὐτὰ τὰ θεμάτια ἡ κερὰ Σταματοῦλα και τὸ γλυκὸ ὄνειρο τῆ συνειδήσῃ. Θεμάτια τόρα ἔνα Χριστογεννητικὸ στεγνὸ, ὅταν διπλά σ' ἔβαν γένο ὁμορφο και ζοηρό, στεγνάνε στην ἐκκλησιὰ, στοῦ γάμου της τὸ ἱερὸ κ' ἀληθινόστο μοστίχο !...

Τραγοῦδιὰ ἀνογιόντοσαν ἀπὸ τὰ σπιτία, κ' ἀκτινοβολοῦσαν σάν φωσφιλία μεγάλη τὰ χρυσταλλένια ποτήρια με τὸ κοκκινέλο. Ὅταν ἀξάρνα ἀνοῖξαν ἡ πόρτες και χόθησαν σπὶ τῆς ὅλοι οἱ δικοὶ τοῦς, τραγοῦδώντας :

...Χριστὸς γεννᾶται σήμερον,
ἐν Βηθλέεμ τῆ πόλει
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται,
χαίρει ἡ κτίσις ὅλη...
Γεννῆται κ' ἀνατρέφεται
με μέλι και με γάλα...

Μὲ μέλι και με γάλα ἀνάθεμας κ' αὐτὴ τὸν γάλα της, με μόνγο και κανέλλα, με καρδιοχτίστια και λοχτάρεις, γὰ νὰ μὴ τὸν χαρὶ στο τέλος.

Ἐφ' ὅσον κ' αὐτὸς μὴ μέρω κορυφὸς στοῦς σαμαγλιῶς της και τοῦς ρέζους της, με δόξες ἐκκλησιῶς και ποιητῆ, μαῦρος γαμπρὸς κ' ἀχαρὸς, γὰ καὶ ποῦ πηγαίνουν ὅλοι !...

Καὶ ἐγκοιτάει ἀπὸ μὴ πόρη της τῆς ἀποειναιεν περῶ... Καὶ με τὴ ἀγάτη ποῦ τοῦς ἔρχαν, κάθε χρονί, σάν σημερα τὸ «σαμαγλι», γλυκὸ και με τὴ ἀγάτη ποῦ τὸ τραγιαν ἐξείνα.

— Κάθε μέρα θὰ σοῦ λέμε, βαβοῦλα, τὰ Χριστοῦγεννα !... τῆς ἔλεγα.

Κάθε μέρα !...
Κι ἡ μέρα ἔγινε χρόνος, κ' ὁ χρόνος ἔγινε ζοή !...

Καὶ σ' ἕνα κακὸ δουλάκι, σὲ μὴ κατάρω τοῦ Θεοῦ, σ' ἕναν γιλασοῦ μεγάλο, καθήκανε κ' ἡ κόρη της κ' αὐτὰ !... Κάθε Χριστοῦγεννα σάν σημερα, φαίνεται και πάλι τὸ φτωχικὸ της «σαμαγλι» και βάζει καρδιὰ στὴ ποδιὰ της και τὰ περιμένει... Τὰ περιμένει, τὰ περιμένει...

Τὰ Χριστοῦγεννα ὅπως πάνε κ' ἔρχονται κ' ἔξείνα ἀκόμα νὰ φανοῦνε !... Καὶ τὰ «σαμαγλιὰ» ἔχραίνονται, γίνονται λιθάρι κ' ἡ γρηνοῦλα τὰ παίρνει με τὸ παιτὸ ἀγγιχτα και τὰ πείει, σάν κηδεῖα, κηδεῖα ἐλπίδων, και τὰ πετᾷ στὰ σκοκκαῖα...
Και γυρῶζει ποῦ τὸ βλέμμα της στὴ Παναγία, ποῦ τραφερὴ μητέρα βασταῖε τὸ βλαστάρη της, σφιχτὰ στήν ἀγκαλιὰ της, μητέρα κ' αὐτὴ μὴ χαροῦμένη και περῶσαν γὰ τὸ παιδί της !...

Και τὴ κοιτάει, και τὴ κοιτάει ὄς ποῦ τὴν πνέγουν τὰ δάκρυα...
Γιατὶ νὰ μὴ χαρὶ κ' αὐτὴ τ' ἀγγόνια, τὰ παιδιὰ της, τὰ σιλόγχα της, τὸ φῶς, τὰ μάτια, τὴ ζοή της !...

Ἄς ποτε θὰ τὰ περιμένει τέτοιος μέρος ;...
Μὰ νὰ ἡ πόρτα της χτυπᾷ ! Χτυπάει δυνατὰ, ἐπιπνοια !... Χτυπάει ;
Μήπως ἦσαν ;
— Κυροῦλα, νὰ τὰ ποῦμε ;
— Ἦσαν τὰ παιδάκια τοῦ σινουκισμοῦ, ποῦ πηγαίνε νὰ τῆς ποῦν τὰ Κάλαντα τῶν Χριστοῦγεννῶν.

— Νὰ τὰ ποῦνε ; Τὶ νὰ ποῦν !...
Αὐτῆς της τὰ λέγαν τόση ὥρα τόσω κόσμος και κόσμος περασμένους γενεῶν !

Τὶ ἄλλο μένει γὰ νὰ ποῦνε ;... Ἦ τὶ ἄλλο ἔχει νὰ ζητήσῃ ἡ φτωχὴ !...

ΣΤΑΜ, ΣΤΑΜ.

ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΕΦΙ

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

(Ἀπὸ τὰ σατυρικά φύλλα ἔλους τοῦ κόσμου)

- Χρονόμετρο εἶνε τὸ ρολοῖ σου ;
- Ὄχι.
- Τὶ πάραος εἶνε τότε ; Ἀγχορα ;
- Ναι, Ἀγχορα... σωτηρίας, ὅταν εἶμαι ἀπένταρος, γιατί τὸ ἀνομιῶν στο ἐνεχυροδανειστήριο !... *
- Πῶς μπορεῖς νὰ καταλάβεις ἂν μὴ κόπτα εἶνε παλιὰ ἢ νέα ;
- Ἀπὸ τὰ δόντια.
- Μὰ ἡ κόπτες δὲν ἔχουν δόντια...
- Ἐχὼ ἐγὼ ! *
- Μπορὸ νὰ σὰς ἐμπιστεῖθὸ ἕνα μουσικὸ ;
- Πῶς, ἐλεσθερα.
- Εἶμαι χωρίς γρημάτια κ' ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα ἐκαστοῦτάριο.
- Μείνε ἡσυχος, φίλε μου, δὲν θὰ τὸ εἶπὸ σὲ κανέναν !... *
- Ἄ, μετανόησα ποῦ ἤθελα στοῦ ραντεβῶ. Τὶ θὰ εἶπὸ ὁ ἀντρας μου ;
- Πάλι μ' αὐτὸν τὸν εὐλογημένο ἔχεις νὰ κἀνῃς !...
- Μὰ ἔλα γὰ μὴ στιγμὴ στὴ θέσι του... *
- Αὐτὸ ζάνω !...
- Τὶ παρανοῦσαι ; Ὁ μαθητὸς σου πάντα τρέχει !...
- Ναι, φίλε μου. Καὶ τρέχει τόσο γρηγορα, ὅστε οὔτε μὴ βδομάδα δὲν μπορὸ νὰ τὸν κρατήσῃ ! *
- Τὶ ἀρροφῶστια ἔχει ὁ Παῦλος ;
- Τρυφεριδὴ περιστὸ, φίλε μου. Εἶνε μὴ ἀσθένεια τόσο φοβερα, ὅστε ὁποιος προσβληθεῖ ἀτ' αὐτὴν ἢ πεθαίνει ἢ ἀποβλακώνεται.
- Καὶ ποῦ τὸ ἔξοις ;
- Μὰ δὲν θεμάται ποῦ εἶμα πάθει κ' ἐγὼ ἀτ' τὴν ἰδια ἀρροφῶστια ;
- Πρέπει, Νικό μου, νὰ στεφανωθῶμε τὸ γρηγορότερο. Ἄς γινῇ ὁ γάμος μας και ζοῦμε με φροῦ και με νερό.
- Σάφονοι, Ἐσὸ ὅμως θὰ φροντίζης γὰ τὸ φροῦ κ' ἐγὼ γὰ τὸ νερό ! *

- Γιατρέ μου, τὴ νύχτα εἶδα ἕνα φάντασμα κ' ἀπὸ τότε ἔχωσα τὴν ἡσυχία μου.
- Τὶ σήματα εἶχε τὸ φάντασμα ;
- Ἐμοιάσε με γάδαρο.
- Μὴ φοβάσαι, θάταν ὅ... ἰσοχὸς σου ! *
- Ἰδοῦ, κἀνὴ κόρη, ἡ εἰκόνα τοῦ γιοῦ σας.
- Εἶνε ὄμοια, τοῦ μοιάζει καταλιχητικὰ. Καὶ σὰς πλήρωσε ;
- Ὄχι.
- Ἐ, τότε... τοῦ μοιάζει ἀκόμα περισσότερο ! *
- Ὁ δημόσιος ἱπάλληλος κ' ἡ νεαρὰ χορῆτοια :
- Ἄχ, ἀγάτη μου, θὰ χοροδοῦμαι. Εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ σ' ἀφήσω, γιατί με μετέθεσαν σὲ μὴ κομιτοῦ. Μην ἀνησιχῆς ὅμως, θὰ σοῦ γράφο ταχυτὰ. Πῶς θέλεις νὰ συνεννοοῦμεθα, ταχυδρομικῶς ἢ τηλεγραφικῶς ;
- Αὐτὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν ! *
- Πατήρ και νιός.
- Ἄθλιε, ἐγὼ νόμιζα πῶς εἶχες πάθει νὰ παίξεις χαρτιά ;
- Κι' ἐγὼ τὴν ἰδια γκῶμην εἶχα, ἀλλὰ νὰ ποῦ βγῆκαμε κ' οἱ δύο γελασμένοι ! *

- Ὁ θαβῶλλερος, ἀφοῦ καταβασάνε τὴν ἀτυχὴν ντᾶμα του με τὴν ἀδεξιότητά του, τὴν ὀδηγεῖ τέλος πίσω στὴ θέσι της.
- Ἀγαπάτε λοιπὸν πολὺ τὸ χορὸ, κἀνὴ ; ροταῖε ἐξείνη.
- Ναι, δεσποινίς, πάρα πολὺ... *
- Τότε... γιατί... δὲν μαθαίνετε ;
- Κατερίνα, ἀπὸ αἴθριο σὲ ἀπολύω ἀτ' τὴν ὑπερησία μου.
- Κι' ἐγὼ, κυρία, ἤθελα νὰ φύγω ἀπὸ καιρὸ, ἀλλὰ ἕνα πράγμα με κρατοῦσε.
- Τὶ ἦταν αὐτό ;
- Ὁ σκόλος σας ποῦ μοῦπαλενε κάθε μέρα τὰ παιτὰ με τῆ... γλῶσσα του !...

